

Evidencijski broj / Article ID: 13264766
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Istra

LIBAR OD JOBA – BIBLIJSKU KNJIGU O JOBU NA ISTROČAKAVSKI PREVEO DRAGO ORLIĆ

Drago Orlić čita dijelove iz "Libra od Joba" na Sajmu knjige u Puli

Kušnja kroz biblijsku čakavštinu

Piše Mate ĆURIC
 Snimio Andreas KANCELAR

II. POMINJ

1. Prve beside
Job proklinje dan kad se je rodija (Job se jada)
Glava 3 Finalmente dopre Job usta i prokune svoj dan;
2. počme svoju besidu govoreč (rečuć):
3. "Oj, ne bilo dana kad san se rodija
ni noći: "Sin se rodija!" u koj je javizano
4. U črnu škurinu neka se ti dan privrgne!
Bog z visin neka ga ne pominje,
i svitlost sunca da mu drugo ne bi svitlila.
5. Škuro i hlad smrtni za njega se grabili,
cilega da bi noć pokrila,
pomrčine ga po danu mučile.
6. Oj, da bi ga noć svega priuzela,
neka se dani na lita ne nadudaju,
neka ne bude mriž dani koji se u misece broje!
7. A noć una bila navik (zavajk) žalosna,
veselja se u njoj ne čulo.
8. Uni ča dan proklinju neka je prokunu
i ča Levijatana (zvir ka spodoba krokodilu) kapaci su
zbuditi.
9. Njigove zore zvizde zmrčile,
uludu neka se ona videlu nadala
i jutarnjega oka zornicu nikad ne gledala!
10. Ča mi od trobe vrata ne zapre
da od oči mojih patimenstvo zmakne!
11. Zač nis u maternici umra,
ča nis zdaha z matere kad san zaša?
12. Za ča su me dva kolina uzela,
i cice dvi me nejača (debulega) podojile?
13. U miru vičnen sad bin počiva,
spa bin, bija pokonji i u ten uživa.
14. z kralji i zemaljskin konšiljeri
ki su sebi grobe jur uzidali
15. ili z knezi, zlaton bogatih,
ča su hiže svoje srebron nakrgali.
16. Ne bin bija - kako nedonošče zakopan,
kako nedonošče ča svita ni vidilo.
17. Šašini drugo obist tamo ne tiraju,
nego znemogli tamo počivaju.
18. Zavežene tamo puštaju:
ne slušaju više ča stražari viču.
19. Mali, skupa z velikin, tamo leže,
sluga je od gospodara svoga slobodan.
20. Zašto svitlo nesričnen darovati
i život ljudima duše tošigane
21. ne najdu je, kako ni beče, uni ki smrt išču
oni za njon kopaju?

22. Grobnen bi se humu oni veselili,
od sriče bi, kad su grob svoj našli, škičali.
23. Ča će to čoviku kemu je put skriven
kega je Bog z svih kraji zagradija?
24. Zač kad vidin hranu, moran zdahnuti,
a moje se jokanje kako voda razliva.
25. Zaspravlje moji me strahi čapivaju,
eko svega, od česa san god strah ma.
26. Spokoja ni, mira meni više ni.
muke moje nikakor da počinu.

IV. BOJŽE BESIDE

1. Pamet Bojža posrami Joba
Glava 38 Na to Bog zagrmi
iz vihora (tenpurala) i reče:
2. "Ki je ti ki z besidami prez pameti
božanski sud more zaškuri?"
3. I kako junak za pas se upaši:
ja ču te pitati, ti češ mi reći.
4. Reči, kadi si bija, kad san ja zemlji fundamente dela?
ko pameti imaš, govori (kušelaj).
5. Ča znaš ki njoj je miru učinija
i da je zmiri - špag natega?
6. Na čen njoj fundamenti počivaju?
Ki je prvi kantun uzida,
7. dok su zvizde jutarnje kantale,
i sluge Bojže vikale?
8. Ki je more z portuni zapra,
kad je kako z krila materinega navrlo;
9. kad ga z oblakon, kako z košuljon ubučen
i kako z maglon ufašan;
10. kad san njigove kunfine šalda,
i sve portune zakra čuna?"
11. I reče: "Do tuda češ doj, ma priko nećeš poj,
vali tvoji ingordi tote će se frnivati.
12. Ča si, od kad si se rodija, ti jutru zapovida,
ili, forši zori, kadi njoj je misto, pokaza,
13. da zemlju za kraje ulovi
i da z nje sve bezbožnike strese;
14. da je u glinu za tinbra privrgne
i kako kakovu kotulu pitura.
15. Ona šašinima njihovu svitlost uzme
i punju ča dižu, njin skrši.
16. Si ti, forši, do morskih dinbin doša,
ča si po dnolu dinboken hodija?

17. Ča su ti vrata smrti pokazali,
si ušerva portune ki h smrti peljaju?
18. Si, magari, širinu zemlje pripozna?
Ko ti je sve to poznato, govori!
19. Koji puti proti svitlu peljaju (pelju),
a kadi dinbine škure bivaju,
20. da hi u njihove kraje popeljaš,
da njin stazu u njihov kvartir pokažeš.
21. ter si zdavna, ti to znaš,
broj tvojih dani jako velik je.
22. Si ti u kamerah od sniga kad bija,
si ti štalu, u koj se led i tuča drže, vidija
23. ča hi ja za dane mižerije šparan,
za ratno vrime i vojske krvave?
24. Na ku fozu se šajete dile
i kako se na zemlju iskre prosipaju.
25. Ki je vodi kanale prokopa,
ki brazde za grmljavinu učinija,
26. da bi na puste kraje daždilo,
na pustinju kadi žive duše ni,
da bi u jalovu pustoš natopija,
da bi u baredu trava niknula?
28. Od dažda tac, ki je?
Ki kaplje od rose rodi?
29. Iz kega krila se mraz zleže,
ili jutarnja slana ča z neba pade?
30. Zašto se kako grota voda strdne
i led se zgor dinbine stisne?
31. Ča moreš ti z kadinami zvizde vezati
i Orionu spone vrći,
32. u jušto vrime Danicu dopeljati,
na drugo misto zvizde zarenuti?
33. Ča forši ti zakone nebeske poznaš
da po njima red na zemlji delaš?
34. Ča ti proti oblakima glas digneš
pak da tebe daždi poslušaju?
35. Ča na tvoj zapovid šajete zlete
i z "Eko nas!" te zazivlju?
36. Ki je čoviku razum u srce vrga,
a ki peteha navadija kukurikati?
37. Ki će pute nebeske špjegati
i ki nadute mišine od oblaki ziliti (sprsaznuti)
38. dokle se prah zemlje u tisto ne zgusne
i dokle se grude njoje ne takaju?
39. Ča češ ti hranu za lavicu loviti,
ili češ mlade laviče nahraniti,
40. dakle na leglu svoj en lačni čekaju
gledajuć ko bi kakovo blago iz jazbine zaskočili?
41. Ki hranu grabljanima prikura,
kad Bogu tiči njigovi čipču
i prez hrane naokolo leprhaju?

OBJAVIO NAKLADNIK ERRATA CORRIGE. POREČ
 2012.; UREDNICA DR. SC. IVONA ORLIĆ; OBLIKO-
 VANJE VLADIMIR BUGARIN; 127 STR.

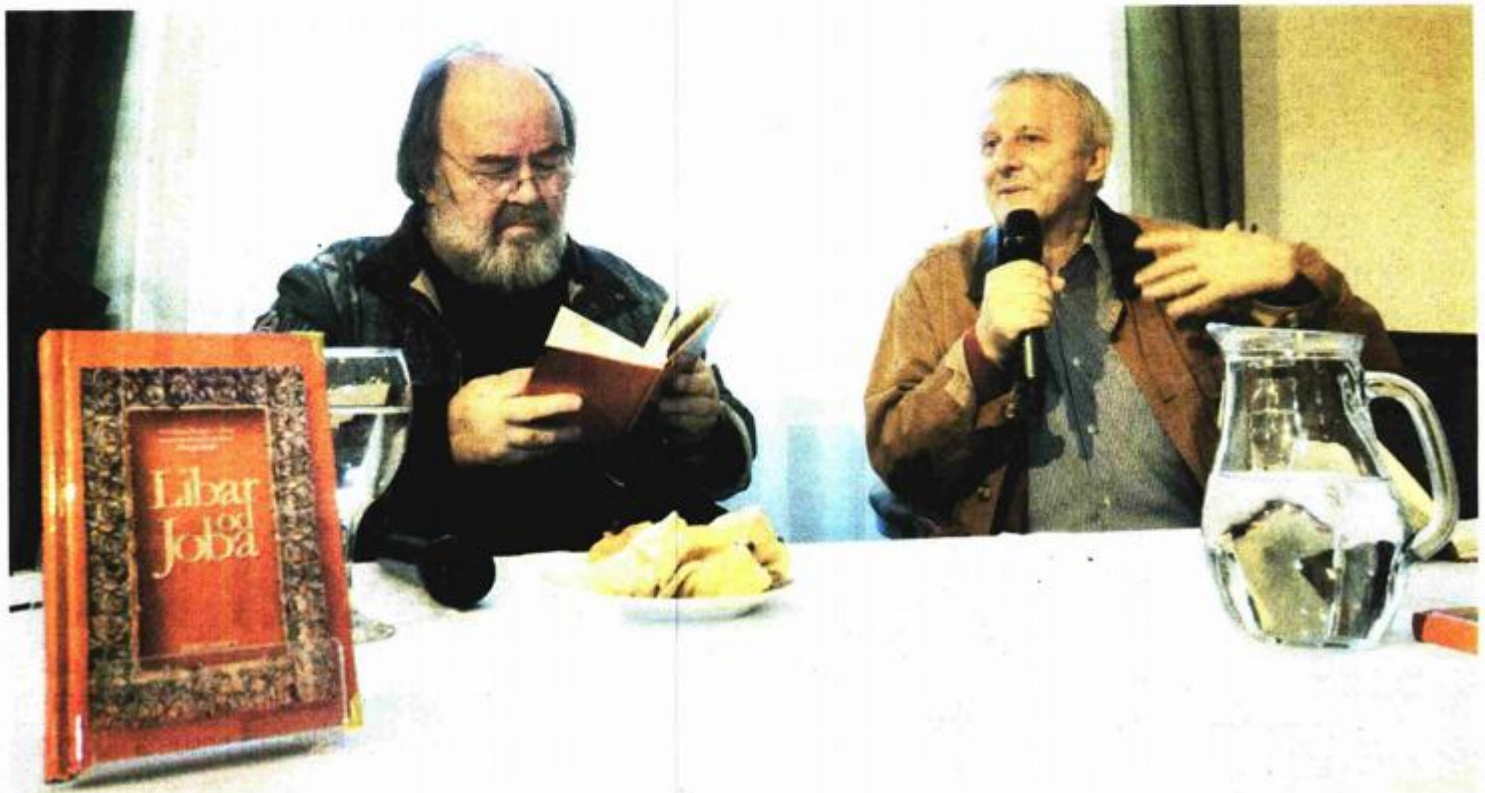
nastavak na str. 13

LIBAR OD JOBA – BIBLIJSKU KNJIGU O JOBU NA ISTROČAKAVSKI PREVEO DRAGO ORLIĆ

Kako je Job progovorio NA ČAKAVICI

To je ono vječito davanje i uzimanje, od imati do nemati, od osjetiti do zaboraviti i držim da je za ovo današnje vrijeme "Libar od Joba" dobrodošla knjiga preispitivanja. Mene je na nju uputio, na neki način me gurnuo u taj izazov, pokojni prijatelj i izdavač Albert Goldstein nakon mog prethodnog prijevoda na čakavski također biblijske "Pjesme nad pjesmama", ili "Kantu vrhu svih kanti" iz 2003., zajedno s Danielom Načinovićem

Drago Orlić i Daniel Načinović na predstavljanju "Knjige od Joba" na 18. sajmu knjige u Pulu

Piše **Mate ĆURIC**
 Snimio **Andreas KANCELAR**

"S prijevodom (ipak ne prepjevom) *Knjige o Jobu* družio sam se duži period. Odustajao. Zahtjevno je to štivo posuto trnjem, i ne samo trnjem, već i klopakama. Bilo je nekoliko putovanja. Svakim novim pokušajem breme na leđima postaje sve teže, niču nove zadatosti, ali se redaju i nepoznanice... glodem tvrdu kost, na kušnji sam..." citat je ovo iz opširnog predgovora *Dimblje od pakla* Drage Orlića u *Libru od Joba* i ključ je za razumijevanje ovog, novog poduhvata na čakavštini koji se nekako poklopio s njegovim životnim izazovom kada je lebdio između života i Smrti.

I dodat će također i ovo: "Meni je prevođenje zapravo antistresna djelatnost, ali i pritanje užitak, samozatajni bijeg, svojevrsni lijek..." ili "... Ateist sam po uvjerenju, a prijevod Biblije držim civilizacijskom zadatošću, pitanjem opće kulture, kao i pitanjem jezičnosti...". Nekako između ovih dviju krajnosti protežu se pjesnički i umjetnički izazov, kušnja prije svega, da se jedno od najprevođenijih štiva uopće nađe ostvareno u biblijskoj čakavštini, istarskoj, te da vječiti Job progovori jezikom prošlosti, bliskosti, predaka crvene istarske zemlje, prve majčinske riječi i dodira žuljevite ruke djeda Frane.

Dakle, znatizelja nas vuče da otkrijemo i spoznamo tko je taj starobiblijski lik nadnaravne moralnosti i vjekovna civilizacijska tekovina, tko je taj koji se kaje iako je nevin, koji ne odustaje od Svevišnjega i kada ga stavlja na kušnju, oduzimajući mu sve i ništeći mu sve, šaljući mu Sotonu, Orlić kaže svog prvog policajca, kao poniženje u njegovoj vjeri, a on ipak ostaje pokoran do kraja, do onog prepoznatljivog gena: strpljiv kao Job! Ili u "prijevodu" - zašto obi-

čan, mali čovjek koji pošteno živi i radi stradava i pati, dok lopovi i zločinci prolaze nekažnjeno? I što je najvažnije, napominje Orlić, iako nastao u vremenu Mojsija, tisuću i pol godina prije Krista, on je najgovještaj Isusa, ali nije Židov, iako je original judejski (tvorac *Knjige o Jobu* najvjerojatnije je izraelski pjesnik-mudrac i smatra se jednim od najdarovitijih starozavjetnih pisaca), on je ostao Job u svim kulturama i vjerama - u Bibliji se spominje rijetko, dva puta, u Kuranu kao Muhamedov prijatelj, ali i u arapskim pričama - te tako poprimio opće mjesto. Ono rezervirano za svece.

Mislim da je jako važno ukazati da je ova prva od biblijskih knjiga o Jobu iz zemlje Us, po Vulgati, prvom prijevodu Biblije (Erec'Us), koji je živio istočno od Jordana i Sirije, oko Mezopotamije i Mrtvog mora, utemeljena na vrlo jasnim povijesnim činjenicama i još ranijim predlošcima, koje opet iz nadnaravnih izvora-vizija potvrđuje njemačka redovnica Ana Katarina Emmerich s kraja 18. st., koju je papa Ivan Pavo II. proglasio blaženom. Naime, ona je u svojim vizijama, vidovnjaštvom vidjela Joba i vrlo ga slikovito opisivala, uz sve ostale podatke koji se doslovno poklapaju s činjenicama koje znamo iz zapisa, sve do veze s Abrahamom koji je bio u srodstvu s Jobom, ističe Orlić.

Sve ove mistike samo su dodatno motivirale ovog pjesnika, prevodioca, satiričara, novinara, slikara i animatora, anarhišta i hedonista koji je stvorio pozamašan opus u svom neumornom radu pisca i nakladnika, promotora i istraživača. Ako zaronimo malo dublje u ove njegove čakavske (slobodne) stihove, uočiti ćemo da je Job idealna veza, most između onog i ovog svijeta, po kojemu Orlić hoda s oprezom, drže-

ći se jedino za sigurne rukohvate svog čakavskog prosede. Jer kao što je poznato, Job se jedini javlja u Starom i Novom zavjetu, a njegovo strpljenje i nepokolebljiva vjera univerzalni su. Baš kao i umjetnost sama, ljepota, ljubav.

Orlić ističe važnu ulogu prijatelja u nevolji u ovoj poemi i cijelom djelu za koje sam kaže da ga je ipak preveo, a pisac pogovora i predstavljatelj na Sajmu knji-

namijenio. Naravno, opet smo pred iskušenjem, istim onim kojim Bog kuša Abrahama da mu žrtvuje porođenog Joba u njegovoj vjeri, a kada se uvjeri u njihovu poniznost, nagradit će ih tako što će im sve oduzeto vratiti.

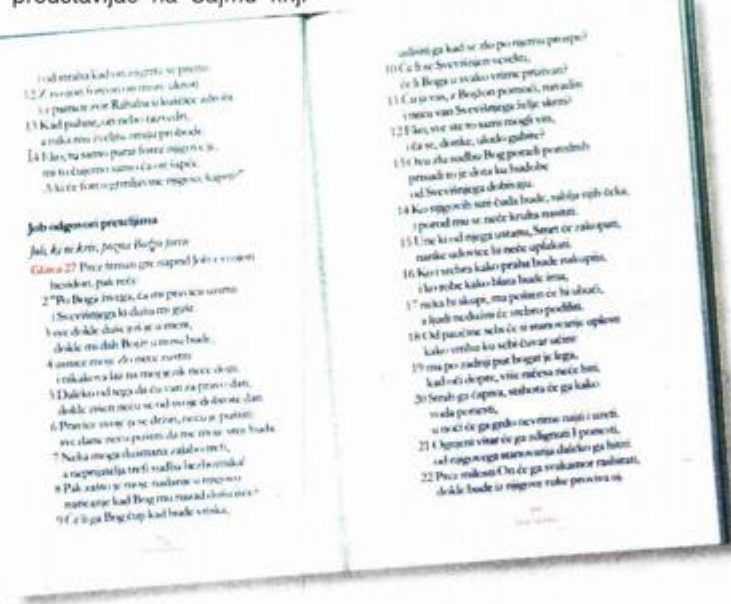
To je ono vječito davanje i uzimanje, od imati do nemati, od osjetiti do zaboraviti i držim da je za ovo današnje vrijeme *Libar*

Istarski bordel muza, ljubavnih, erotskih i bludnih pjesama. Sve je to na neki način prethodilo ovom mom ponovnom hvatanju da se ne izgubim u prijevodu, ali dio preispitivanja s prijateljima u nevolji, napominje on.

Libar od Joba se temelji na Daničićevom prijevodu Svetog pisma s kraja devetnaestog i početka dvadesetog stoljeća koji je najsažetiji, potom novijem prijevodu Zvonimira Mrkonjića iz 2001., ali i nešto ranijem Sovičevom prijevodu-dnacrtu *Knjige o Jobu* iz 1942., pogotovo Moskovskom brevijaru iz 1442. u duhu glagoljskog pisma koji je kao doktorsku disertaciju obradila i priradila Antonija Zardija Kiš iz Hrvatskog filološkog društva 1997. te talijanskom, koji je najobimniji, njemačkom i nekim drugim izvorima.

U svakom slučaju valja napomenuti ovu jedinstvenu pojavu na istarskom književnom tlu koje ove godine obilježava 530 godina od onog ushita ročkog Jurja žakna da štampa naša gori gre..., povratku u budućnost kada je u pitanju čakavica i briga da ona ne (p)ostane dio memorije u naslijeđu, već živo pismo, tkivo uronjeno u nove izazove, snagom prijevoda, ili kako pojašnjava Načinović u pogovoru *Libra od Joba* "dogadaž u punom smislu; izazov i ostvarenje u kojem se jedan svezvremenski klasik pretapa u sintaksu kojoj njena ekskluziva daje obol zavičajnog univerzuma".

Naime, na sličan način su se za ovim povodili još neki, a najdalje su otišla dva Roverca, Orlić i nedavno umrli Slavko Kalčić koji nam je ostavio Danteovu *Božanstvenu komediju* u čakavskom ruhu, na roverskom govoru (*Pakao - Paka*, 2010. i *Čistilište - Čistilišće*, 2011. su objavljeni, *Raj* je preveo do pola, a ostalu polovicu je pošao sam vidjeti).

ga u Puli kolega Daniel Načinović sklon je tome da je ovo ipak i prepjev. Pitam ga je li onaj razgovor s Bogom ipak poniranje u sebe, u vlastitu nutrinu?

- Da, to je svojevrsni pledoaje i o pravdi i neudžnosti, a tri prijatelja koja ga posjećuju nakon što je ostao bez svega, imanja, djece, obitelji, baš svega, ona su ljudska reakcija koja se uvijek kreće od brige i sućuti da s nesretnikom podjele patnju do sumnje i ogorčenja nije li ipak zbog nečega Bog imao prvo kada mu je tu sudbinu

od Joba dobrodošla knjiga preispitivanja. Mene je na nju uputio, na neki način me gurnuo u taj izazov, pokojni prijatelj i izdavač Albert Goldstein nakon što smo imali prilike zajedno prelistavati i raspraviti o mojoj prethodnoj knjizi prijevodu na čakavski također biblijske *Pjesme nad pjesmama*, ili *Kantu vrhu svih kanti* iz 2003., zajedno s Načinovićem.

Tu je i moj rad i iskustvo u sakupljanju istarskih praznovjernih pučkih priča *Storice od štriga i štriguni*, *Istarskih narodnih poslovice*